

מתבונן
על העולם החדש

שיזף רפאלי

המחשוב הנייד, mobile computing, יוצר קישוריות תמידית. המעבר למובילי מייצג החדרת פס שאינו רק רחב אלא גם נמצא בכל מקום, כל הזמן. זהו שינוי משנה תפיסת עולם ואורח חיים. עכשיו התשובה לא רק נמצאת, היא נמצאת ממש בכף היד. אין יותר חבל טבור כובל, אין הברדל בין כאן לשם. הטלפון החכם, המתחבר ב־WiFi או ב־3G, מבטל את השאלה "איפה אני". אני ברשת, כל הזמן, וזה מה שחשוב. רשתות חברתיות והאינטראקציה עמן כבר אינן עניין לשעת הפוגה מעיסוקים אחרים, אלא הן בכל עת ובכל מקום.

נתונים, צילום תמונות וחיפוש מרשימים ביותר. סכיר שהסיסמה של "מחשב לכל ילד" תעורר ל"טלפון חכם לכל ילד". לאן כל זה הולך? גם במהפכות הגרד לוח יש, מתברר, דברים שאינם משתנים. חידושים באים והולכים, אבל הסוגיות לעולם העבודה, התחרות עברה עכשיו אל המכשיר הקטן שבכיס. אפל וגוגל נמ' רק טוב בכל טכנולוגיה חדשה, יראו כאן שוב רק עתיד ורוד, שבו לעולם לא נלך לאיבוד, לעולם לא נהיה בודדים, לעיר של פגיעה בפרטיות, על הצפת המידע, התמכרות לרשת והתנתקות חברתית. מלחמות החומרה והתוכנה שבין יצרנים והוויכוח שבין גישות פתוחות לסגורות יישבו ביתר שאת, ממש כמו בימים הע' ליוזם של המקינטוש. אפל שוב מייצגת גישה של "גן סגור", ומתחרותיה מקוות שהפילוסופיה של קוד פתוח תשתלט על נתח שוק גדול.

נוסף על היישומים המוכרים, שע' כשיו זמינים יותר וביותר מקומות, יש התפתחות של יישומים חדשים שלא היו אפשריים (או נחוצים) כלל ער עידן ה"אם". הטלפון החכם מבטיח – או מאיים – להיות מכשיר בקרה של הנהלות על עובדיהן ושל הורים על ילדיהם. הוא גם מתחיל לתפקד אצל רבים כתחנת קצה רפואית למגוון מרדי בריאות, מרופק ועד קצב נשימה, מהדכב התזונה ועד איכות האוויר. והמימד המרחבי יהיה מרכזי. יכולת האכזר של הטלפון ובעליו, משולבת באפשרות הונת תמונות ויריאו רים. 21 מיליון מכשירי אייפון כבר יוצרו נמכרו. מכירתיהם של טלפונים רגילים נמצאות בצניחה: בכל שנה יש ירידה של 20% במכירות של טלפונים ניידים "רגי'ים" ועלייה בהיקף דומה במכירת מכשיר'ים "חכמים". אבל הסיפור האמיתי הוא המהירות שבה ירחקו הטלפונים החכמים הנוצה גם את המחשב האישי, השולחני או הנייד. שכן הטלפון החכם הוא יותר מחשב מאשר טלפון – מרבית השימוש בו אינו לצורכי דיבור. מדובר הרי בכ' לים בעלי יכולות עיבוד ומחשוב, אחסון

מכת על ידי גוגל, אומץ על ידי תריסר יצרני טלפונים כמנף לתחרות במכשיר'ים מתוצרת אפל. בעוד שבשנות הש' מונים ראינו את יבמ ואפל מתגוששות על הובלת הסטנדרט למחשוב אישי שעל שולחן העבודה, התחרות עברה עכשיו אל המכשיר הקטן שבכיס. אפל וגוגל נמ' צאות בראש המירוץ למיצוי הפוטנציאל של שוק המובילי, אבל חברות רבות אחרות מזנבות בה ומציעות גם הן מכשירים

עוברים מה'ש של "אלקטרוניקה" ל"מ' של "מובילי". עוד לפני שהתרגלנו לאיי'בונס, אייקורס, אייגוב ואיילרנינג, רחש השטח אביבונס ואס'גוב, אס'לרנינג ואס'קורמס. הטלפוניה הסלולרית אומצה באופן רחב ועמוק הרבה יותר מן המחשב, ויש בעולם פי המישה יותר טלפונים סלולריים ממחשבים. עכשיו כשהוא הולך ונעשה גם חכם, הטלפון הסלולרי תופס בטערה את שער הכניסה לרשת. מעטים ממי שהחליקו

בכל שנה יש ירידה של 20% במכירת ניידים רגילים לטובת מכשירים "חכמים", אבל הסיפור האמיתי הוא המהירות שבה ירחקו הטלפונים החכמים גם את המחשב

צילום: טלי שמיר

חכמים מכל צבע, צורה ורמה. גם יצרני הבלקברי, הסייבא ומיקרוסופט התייצבו על המגרש. מי שיאכלס יותר כיסים אלפיים בישראל כבר קנו את סמלי הס' קרנית לגבי מה שאני קונה. חוץ מזה יש לי חיים נהדרים, אין לי מה להתלונן. אני לא חושבת שהרבה ישתנה אם יהיה לי המון כסף. אני עושה מה שאני רוצה, מעולם לא הייתי בלי בית או בלי אוכל, יש לי הרבה בגדים יפים. המגפיים שאני נולעת עששו עלו 350 דולר."

הטלפונים "הטיפשיים", הוותיקים, נרחקים בידי החכמים הצעיר'ים. 21 מיליון מכשירי אייפון כבר יוצרו נמכרו. מכירתיהם של טלפונים רגילים נמצאות בצניחה: בכל שנה יש ירידה של 20% במכירות של טלפונים ניידים "רגי'ים" ועלייה בהיקף דומה במכירת מכשיר'ים "חכמים". אבל הסיפור האמיתי הוא המהירות שבה ירחקו הטלפונים החכמים הנוצה גם את המחשב האישי, השולחני או הנייד. שכן הטלפון החכם הוא יותר מחשב מאשר טלפון – מרבית השימוש בו אינו לצורכי דיבור. מדובר הרי בכ' לים בעלי יכולות עיבוד ומחשוב, אחסון

את אצבעם על מסך המגע האלגנטי של האייפון יכולים להימנע מלהישבות בקס' מיו. נגיעת נסעת, ותרצה לגעת שוב ושבו. הכסף הזה. גם שאם יהיה לי יותר כסף אני אהיה יותר קרנית לגבי מה שאני קונה. חוץ מזה יש לי חיים נהדרים, אין לי מה להתלונן. אני לא חושבת שהרבה ישתנה אם יהיה לי המון כסף. אני עושה מה שאני רוצה, מעולם לא הייתי בלי בית או בלי אוכל, יש לי הרבה בגדים יפים. המגפיים שאני נולעת עששו עלו 350 דולר."

”

בעזרת הקמצנות קניתי את החופש שלי. לא הייתי יכולה לכתוב ספר אם לא הייתי יודעת לשרוד רק ממקדמה במשך שנתיים. מעולם לא הייתי צריכה להישאר בעבודה שלא אהבתי רק בגלל הכסף”

”להגיד שאנשים צריכים לצאת עכשיו ולהוציא כסף זה כמו לנסות לרפא את הבעיה עם עוד מאותו רעל. אנחנו צריכים איזון. הטיעון שצריכה לצאת מספקת עבודה לאנשים הוא צדקני”

לקנות סנדוויץ' ואו כוואב לי הראש. זה קצת פתולוגי, זה קצת פוגע בתפקוד. אבל בגדול, קמצנות לרוב לא רק שלא פוגעת באיכות החיים – היא גם משפרת אותם. "בעזרת הקמצנות קניתי את החופש שלי. לא הייתי יכולה לכתוב את הספר הזה אם לא הייתי יודעת איך לש' רוד רק ממקדמה במשך שנתיים. מעולם לא הייתי צריכה להישאר בעבודה שלא אהבתי רק בגלל הכסף, אני יכיר לה לטייל הרבה, אני יכולה לתרום של מכיוון שהחיים שלי פשוטים ואין לי רצונות ראוותניים – אני יכולה להרשות לעצמי כל מה שאני רוצה."

חותר גם לבזוז

גם אם המסקנות שלה נשמעות לפעמים פשטניות, וגם אם הספר שלה לא ישנה את העולם, קשה שלא להתר'שם מהעובדה שהוא מצליח לשלוף מהארון ולשוות הילה חיובית לתכונה בחייה, שלפי מחקר של אוניברסיטת קרנגי מלון מ־2006 מאפיינת כרבע מהאוכלוסייה. חלק מהכותב של "קמצנות מבטחונן" נעוץ בעובדה שוויכר בורכה במר' דעות ובהומור עצמי – וכך גם אבא שלה, שבאז שיצא לפנסיה לפני ארבע שנים מיתג את עצמו מחדש כקומיקאי. הוא אפילו התלווה לסיבוב ההשקה של הספר ופתח כל הק' ראה במופע סטנדרט קצר עם בריחות בסגנון: "אם השא' רתי את החימום על 10 מעלות, זה היה רק כדי שהילדים ירצו ללכת לבית הספר".

ההרים שלהם זכה סיבוב ההשקה הזה והפופולריות של הספר מוודרות תהיות לגבי מה עושה הצלחה גדולה לק' מוצר גדולה.

מה יקרה אם תתעשרי?

"יש כמה דברים שאולי אשנה. אני מאמינה בלאכול אוכל מקומי ואורגני, אבל לא תמיד רוצה להוציא את הכסף הזה. גם שאם יהיה לי יותר כסף אני אהיה יותר קרנית לגבי מה שאני קונה. חוץ מזה יש לי חיים נהדרים, אין לי מה להתלונן. אני לא חושבת שהרבה ישתנה אם יהיה לי המון כסף. אני עושה מה שאני רוצה, מעולם לא הייתי בלי בית או בלי אוכל, יש לי הרבה בגדים יפים. המגפיים שאני נולעת עששו עלו 350 דולר."

מגפיים ב־350 דולר? "קניתי אותם לפני חמש שנים. זה יוצא 70 דולר לשנה. כולנו לא עקביים כשהו נוגע ללהוציא כסף. אני לא קריר'שה מועד ואני לא חושבת שמישהו צריך להיות כזה. מצחיק את שאותה כותב עוץ על משו או אתה נעשה הדובר של הנושא. לא מומן התראייתי לטלוויזיה והכת' בת שאלה אותי: "האם את האדם הקמזן ביותר באמריקה?" ואני אמרתי: "לא, האדם לא: המגפיים שלי עלו 350 דולר". אבל ברור שהם ערכו את זה הנוצה, ובתחילת הכתבה התפקוד שלך נפגע. אני לא חושבת שאני קרובה לזה. לפ' עמים כשאני רעבה ונמצאת מוחץ לבית אני מתקמצנת על

צילום: טלי שמיר

לורן וובר. "מאז מלחמת העולם השנייה הפנמנו את הרעיון שלכבוז כסף הוא תפקידנו הפטרייטי"

האחוזה של הבנארם הזה. זה פשוט נראה לי רעיון בסטי' של צ'ק".

או עדיף לקנות איקאה ומקדנלדס?

"יש מיתוס כזה שארצות הברית היתה פעם מדינה צנועה וקמוצה, ועכשיו אנחנו בזוננים, אבל גיליתי שזה לא נכון בכלל", היא אומרת, "בימי ההתיישבות הרא' שונים היו כמרים שכעסו כי המתיישבים לבשו יותר מדי כפתורים מוזהבים, לטעמם. אז הם קבעו חוקים בס' גגון 'מותר לענוד רק שני כפתורים והם צריכים להיות מכספ'. זה לא ממש עור. ובכל זאת, זה נכון שהקימוץ בעבר היה ערך חשוב, שגם אם אנשים לא ממש שאפו אליו, הם העריצו אותו – וזה התחיל להשתנות במלחמת העולם השנייה.

"המלחמה כללה תוכנית תמריצים ענקית, ואחרי שהיא נגמרה כלכלנים ופוליטיקאים חששו ממיתון נוסף, ומכך שלא יהיה מה שינעו את הצמיחה. אז הם התחילו לדרוץ את הצרכנות כערך מוסרי. לבלות טריות, למשל, הומלץ לקנות מכשירי חשמל חשמלי כדי שהפועלים במפעלים לא יפוטרו. ומאז די הפנמנו את הרעיון הזה – שלכבוז כסף הוא תפקידנו הפטרייטי. עם זאת, אנחנו מקבלים מסרים מעורבים. מצד אחד אובמנה הכריז לפני כמה שבועות על יוזמות חדשות שיעודרו אמריקאים להסוך יותר, ומצד שני, כולם מודאגים מהירידה בנתוני הצריכה."

צריכה אינה חשובה לבלבלה?

"היא לא הדבר הכי חשוב, ולהגיד שאנשים צריכים לצאת עכשיו ולהוציא כסף זה כמו לנסות לרפא את הבר' עיה עם עוד מאותו רעל. אני לא אומרת שכולם צריכים להיות כמוני – זה היה רע לכלכלה, אני חושבת בערך רבע מההכנסה שלי כשיש לי הכנסה, ועכשיו אין לי. בכל זאת, אנחנו צריכים איזון. כשאני רואה אנשים גרים בבית ענק או נוסעים בהאמר זה נראה לי מאוד אנוכי, כאילו אתה משתמש ביותר מדי ממשאבי העולם לעצמך. הטיעון שהם מספקים עבודה לאנשים הוא צדקני. הייתי מעדיפה שהיה אנשים יעבדו על בתים וזלים מכמה שיעבדו על

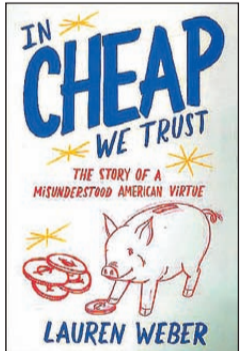
הכלכלה התחילה להתפרק, וכשהספר עמד לצאת פתאום כולם אמרו – כן, זה הגיוני לגמרי, גם אני בדיוק התחלתי לקמץ, דברים כאלה. אנשים אחרים אמרו לי – את חייבת לדבר עם אח שלי, עם אמא שלי, היא ממש קמצנית. והיו כאלה שאמרו – את חייבת לדבר איתי, אבל בבקשה על תוכירי את שמי".

ובאמת, מאז פרוץ המשבר, כשכל עיתון שמכבר את עצמו מתהדר בטורים שמסבירים למה כדאי להסוך ובי' מרורים שמלמדים איך להסתפק במועט, יש לעולם הרבה יותר סבלנות למחשבי אגורות. זו ללא ספק אחת הסיבות לחשיפה הנרחבת ולביקורת אהודות שלהן וזה הספר בעי' תונים המובילים, ובהם "ניו יורק טיימס", "ושינגטון פוסט" ו"טיים". ההטפה להסכנות, יודעת וובר, צצה בכל פעם שה' מצב נעשה קשה, ונעלמת ברגע שהכלכלה שבה לשגשג. הפעם, היא מקווה, המצב יהיה אולי מעט שונה – בגלל העלייה העצומה במודעות לנושא האקולוגי.

ובכל זאת, יש הברדל ניכר בין גל ה'חזרה להסכנות' ששוטף את העולם הקפיטליטי לבין העמדה של וובר: היא אמנם רוכבת על ההיפי, אבל גם לוקחת את השיח צעד קדימה. היא מוכרת בגילוי לב ובכנות על קמצנות – אחת התכונות הנלעגות ביותר בחברה הצרכנית. "רבים מדברים על הסכנות, אבל בכוונה רציתי להשתמש במילה קמצנות – כי זה פרובוקטיבי", היא מודה. "קמצנות ממש מעצ' בנת אנשים. רציתי ללכוד כמה מהרגשות החוקים האלה שאנשים משליכים על ניהול הכסף שלהם ושל אחרים. זה נראה לי נכון."

יד קפוצה, חיים טובים

הקמצנות על פי וובר היא תופעה רבת שכבות ופנים (ובאנגלית יש לה גם יותר מעשר מילים נרדפות). ולא בכדי כותרת המשנה של הספר היא "סיפורו של עורך אמריקאי שלא הוכן כהלכה". וובר מתחילה את המטע עם הנוצרים הפוריסטים, שהטיפו לקמצנות כאינדוקציה לכך שאתה עובר בעבור אלוהים ולא בעבור עצמך; ממשיכה כאבות המייסדים של האומה האמריקאית, שראו בהסכנות מנוף כלכלי; ומגיעה לתנועת הפריג' ניסטים העכשווית – אנשים שמתוך בחירה מוציאים את המוזן שלהם כובל ומשתדלים להשתלב באופן המינימלי אצל המיליונרים המפורסמת של ראשית המאה, הטי גרין (שמספרים שבנה איבר את רגלו כי היא לא רצתה לשלם לרופא), מקוישה פרק להסברים פסיכולוגיים לקמצנות (פחד מאובדן שליטה) וחוקרת את שורשי הריי מוי של היהודי הקמזן (אנטישמיות, אלא מזה גם היא, אגב, יהודייה). הקמצנות כפי שוובר מציירת אותה היא

עטיפת הספר. התחברת העדיפה שעה הליכה על בני רבע שעה בחתחת

הטיפים של וובר

חמש המלצות קריאה לחיים קמצניים

- 1 lifehacker.com
איך לעשות כמעט כל דבר בצורה חסכנית וחכמה.
- 2 thedailygreen.com
המדריך הצרכני למהפכה ירוקה.
- 3 "Your Money or Yout Life"
מאת ויקי רובין וגו דומינגו ספר מלחן שמלמד איך לפרוש מ"מיתוח העכברים" בדרך ל"ושרה פיננסית".
- 4 "The Tightwad Gazette"
מאת אמז' דסיון (Dacozyn)
ספר וניזלטר באותו שם. "הותנ"ן של הקמצנים בכל מקום, עם עצות מטרופות כמעט לחיסכון", אומרת וובר. "דסיון היא הגיבורה שלי".
- 5 "וולדן"
מאת הרבי דייד תיור
רשמי של הפילוסוף המפורסם משנתיים שבהן חי בגפו ביער. הספר לא הגליח במיוחד כאשר פורסם לראשונה, אבל שימש השראה לאין ספור אנשים בחיפוש אחר חיים אותנטיים.